

Motion till riksdagen 2012/13:So231

av **Hillevi Larsson (S)**

Avregleringen av Apoteket

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att krav på långsiktigt fungerande leverans bör ställas redan vid upphandlingen av läkemedel.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att receptbelagda läkemedel ska finnas tillgängliga utan att patienter tvingas göra återbesök.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 24-timmarsregeln bör tillämpas för läkemedel i undantagsfall, men det ska då verkligen vara högst 24 timmar och inte mer.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Läkemedelsverkets inspektioner bör bli mer frekventa, att vite bör kunna utdömas till apotek som inte sköter sig och att allvarliga fel bör leda till att apotekstillståndet dras in.²
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kunderna måste kunna jämföra olika apotek och att de brister som uppdagas vid kontroller av apoteken därför ska offentliggöras.

¹ Yrkande 3 hänvisat till KU.

Fel! Okänt namn på

² Yrkande 4 hänvisat till FiU.

Motivering

Lägre priser och bättre tillgänglighet – det utlovade regeringen som effekt av apoteksavregleringen.

Resultatet är istället sämre tillgång på receptbelagda mediciner och höjda priser både på receptbelagda läkemedel och sidoprodukter.

Det har visserligen blivit fler apotek efter avregleringen, men det är inte i glesbefolkade områden och områden med mindre köpstarka invånare som de nya apoteken tillkommit. Istället är de koncentrerade till tätbebyggda områden. Även i storstäderna ser man en koncentration i stadskärnorna och flera nya apotek i samma köpcentrum.

Det har dessutom blivit fler små apotek, som har ett begränsat sortiment – inte minst saknas många receptbelagda mediciner.

Detta är hittills det största problemet: äldre och sjuka människor kan få gå runt till flera olika apotek innan de får tag i alla sina mediciner. Pensionärer vittnar om att apoteken inte längre lagerhåller medicin och att 24-timmarsregeln inte följs. (Nämligen att receptbelagda läkemedel ska tillhandahållas inom 24 timmar). Apoteken kan inte ens tipsa om andra apotek där medicinen kan finnas, av konkurrensskäl. Medlemmar i PRO rapporterar att de ofta får gå till 2–3 apotek innan de har fått sina läkemedel. Många reumatiker och astmatiker tvingas gå till 6–7 apotek innan de får ihop sina läkemedel.

En utvärdering visar att före avregleringen gick 2 av 100 kunder hem utan medicin, efter avregleringen är den siffran uppe i 5 av 100. Och det är inte bara ovanliga mediciner som tar slut eller inte finns i lager.

Ett problem är upphandlingsreglerna där företag vinner upphandlingar på grund av att de har lägst pris, men det finns inget krav på att leverera varan ens under en månad. Konsekvensen blir att många mediciner tar slut, utan att det finns någon backup-lösning. Patienter kan då tvingas vara utan rätt medicin i veckor eller månader och i åtskilliga fall finns inget likvärdigt alternativ att ta till under väntetiden. Cirka 40 läkemedel i månaden tar slut.

Svenska folkets förtroende för apoteket har sjunkit sedan avregleringen. Många upplever också att personalen har blivit sämre på att ge råd om receptbelagda läkemedel.

I SVT:s granskning av apoteksreformen har det framkommit att många fel och brister förekommer i apotekens hantering av läkemedel. Men detta är hemligt för kunderna. Läkemedelsverket har tillsynsansvar, men för att skydda ekonomiska intressen i de olika apoteken avslöjas inte bristerna. Då skulle nämligen apoteken kunna förlora kunder.

Det krävs nu en uppryckning på hela apoteksmarknaden: 1. Redan i upphandlingsprocessen bör krav ställas på långsiktigt fungerande leverans av aktuellt läkemedel. 2. Receptbelagda läkemedel ska finnas tillgängliga utan att patienter tvingas göra återbesök. 3. I undantagsfall bör 24-timmarsregeln tillämpas för läkemedel, men det ska då verkligen vara högst 24 timmar och inte mer. 4. Läkemedelsverkets inspektioner bör bli mer frekventa och vite bör kunna utdömas till apotek som inte sköter sig. Allvarliga fel bör leda till

Fel! Okänt namn på

att apotekstillståndet dras in. 5. Kunderna måste kunna jämföra olika apotek.
Därför bör de brister som uppdagas vid kontroller av apoteken offentliggöras.

Stockholm den 24 september 2012

Hillevi Larsson (S)